

В США при Национальном институте психического здоровья организован центр по изучению психических расстройств в критических состояниях, обусловленных стихийными бедствиями и катастрофами. Важное место занимает вопрос о динамике психогенных расстройств, развившихся в жизнеопасных ситуациях. Ему посвящено достаточно много специальных исследований. В соответствии с работами Национального института психического здоровья (США) психические реакции при катастрофах подразделяются на четыре фазы: героизма, "медового месяца", разочарования и восстановления.

Литература

1. Ю.Александровский. Психогении в экстремальных ситуациях. М.: Новый мир, С.17-20.
2. А.Бартон. Основные психотерапевтические установки. //М.: Наука и жизнь, 1997.
3. У.Тейлор. принципы научного менеджмента, Монография 1911г.

ПСИХІЧНИЙ СТАН І ФУНКЦІОНАЛЬНА НАДІЙНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ ТА СТУДЕНТІВ

Ю.С. Лис

Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків

Як відомо, педагогічна діяльність вимагає певного рівня психологічного і психофізіологічного статусу викладача, що забезпечує його успішність і якість. З іншого боку, умови діяльності, сама професійна діяльність, її зміст суттєво впливають на психофізіологічний стан, здоров'я викладача навіть за умови відповідності його індивідуальних особливостей вимогам педагогічної діяльності. Особливості професійної праці найчастіше вважаються причинами низьких показників здоров'я педагогів. У них, як правило, відображаються загальні вади в організації і умовах праці, що негативно впливають на її ефективність.

Дослідження педагогічної діяльності свідчать про її високу емоційну напруженість, потенційну афектогенність (С. Вершловський, Н. Кузьміна, А. Маркова, Л. Мітіна та ін.). Висока емоційна напруженість зумовлена наявністю великої кількості факторів ризику, стрес-факторів, які постійно присутні в роботі викладача і впливають на його самопочуття, працездатність і якість професійної діяльності. Синдром емоційного вигорання негативно впливає на здоров'я і ефективність професійної діяльності педагогів. Основними психологічними детермінантами емоційного вигорання виступають внутрішні індивідуально-психологічні (розузгодження в мотиваційній сфері особистості, високий рівень нейротизму, несформованість навичок усвідомленої саморегуляції) і зовнішні соціально-психологічні (недоліки організаційної структури і негативний психологічний клімат колективу) чинники. Професійні захворювання викладачів – це, головним чином, нестабільна нервова система, хвороби серцево-судинної системи, хронічна стомлюваність, нервово-психічні захворювання, остеохондроз.

Стосовно студентського життя, то на цей період припадають суттєві зміни, які вимагають певних резервів психічного та фізичного здоров'я. Впровадження в навчальний процес нових форм навчання з широким використання інформаційних технологій сприяють посиленню розумової діяльності, підвищенню психофізіологічних навантажень через необхідність опанування великих обсягів нових знань і практичних навичок. Отже, підвищується ризик негативних змін у стані здоров'я, тобто нормального перебігу фізіологічних процесів, що визначають оптимальну життєдіяльність людини динамічно пов'язану зі змінами навколишнього середовища.

Вибір характеристик (показників), методів контролю функціонального стану, визначається цілями, умовами й специфікою роботи. Однак у кожному разі до комплексу аналізованих показників висуваються вимоги інформативності, вірогідності, простоти реалізації, можливості оцінки динаміки показників протягом робочого дня. Залежно від поставлених цілей

контроль функціональних станів може бути дослідницьким, що констатує й профілактичним або прогнозуючим.

Розроблено ряд методів з оцінки функціонального стану в процесі діяльності. Залежно від критерію оцінки їх можна розділити на фізіологічні, психологічні, психофізіологічні методи. Для оцінки функціонального стану викладачів, студентів пропонується використовувати рефлекторні методи (інтегральні й диференціальні) оцінки стану людського організму, а також методи суб'єктивної оцінки, а саме, опитувальники для оцінки гострого розумового та фізичного стомлення, ступеня хронічного стомлення.

Результати динамічного спостереження за психічним та фізичним станами викладачів та студентів дозволять не лише удосконалити методи профілактики професійних захворювань, а й прогнозувати їх надійність.

ПСИХОФИЗИОЛОГИЧЕСКИЕ МЕТОДЫ ОРГАНИЗАЦИИ ТРУДА

Г.В. Мигаль¹⁾, О.Ф. Протасенко²⁾

*¹⁾ Национальный аэрокосмический университет им. Н.Е. Жуковского
«ХАИ»*

²⁾ Харьковский национальный экономический университет

Существует объективная экономическая заинтересованность предприятия как субъекта страхования в повышении эффективности и безопасности трудовой деятельности персонала. Законодательно закреплено право предприятия снизить страховой тариф, который начисляется в соответствии с классом риска по государственному классификатору рисков путем сокращения или исключения несчастных случаев на предприятии. Достичь этого можно только используя психофизиологические методы при управлении персоналом предприятия. Оптимальная организация производственного процесса и условий его